

**Комунальний заклад
«КРИВОРИЗЬКИЙ ФАХОВИЙ МЕДИЧНИЙ
КОЛЕДЖ»
Дніпропетровської обласної ради**

СИЛАБУС

Освітній компонент	Медсестринство у фізичній реабілітації
Освітньо-професійна програма	Сестринська справа
Ступінь вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Спеціальність	I5 Медсестринство
Галузь знань	I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення
Статус освітнього компонента	Вибіркова
Форма навчання	Очна (вечірня)
Рік навчання / семестр	другий рік, семестр I
Кількість кредитів ECTS/обсяг	Кредитів – 3 Усього годин – 90 Лекції – 8 Практичні заняття – 36 Самостійна робота – 46
Викладач	Акуліна Юлія Вікторівна
E-mail	u.akulina@krmedkol.com
Консультації	За графіком упродовж навчального року
Анотація до курсу	Освітній компонент «Медсестринство у фізичній реабілітації» спрямований на формування у здобувачів освіти комплексу теоретичних знань, практичних умінь та професійних компетентностей щодо застосування засобів і методів фізичної культури, фізичних чинників природи, масажу, механотерапії для відновлення тимчасово втрачених або знижених функцій організму людини. Вивчення теми дозволить майбутнім фахівцям ефективно інтегрувати реабілітаційні технології в загальний процес лікування, оздоровлення та профілактики захворювань, сприяючи максимальній соціальній та побутовій адаптації людини.
Мета та завдання курсу	Метою вивчення освітнього компонента «Медсестринство у фізичній реабілітації» є формування у здобувачів освіти системи знань, практичних навичок і професійних компетентностей, необхідних для самостійного розроблення, організації та реалізації індивідуальних реабілітаційних програм, спрямованих на відновлення порушених чи тимчасово втрачених функцій організму, компенсацію рухових дефектів, підвищення загальної працездатності, а також успішну соціальну та побутову адаптацію пацієнтів із різними патологіями. Завдання освітнього компонента:

	Засвоєння теоретичних основ: вивчення науково-методичних принципів, етапів, періодів та закономірностей відновлення функцій організму після хвороб і травм. Опанування методів експрес-оцінки: набуття навичок проведення антропометричних вимірювань, функціональних проб та тестів для визначення фізичного стану і рухового потенціалу пацієнта. Оволодіння техніками масажу: вивчення теоретичних засад та практичних прийомів класичного лікувального масажу для регуляції тонусу м'язів та покращення кровообігу. Вивчення апаратної фізіотерапії: ознайомлення з принципами дії та правилами застосування природних і штучних фізичних чинників (електро-, магніто-, лазерної терапії тощо) в реабілітаційному процесі. Застосування механотерапії: опанування принципів використання спеціальних тренажерів, підвісних систем та механічних пристроїв для відновлення амплітуди рухів у суглобах. Проектування реабілітаційних програм: формування вмінь складати індивідуальні плани фізичної реабілітації з урахуванням діагнозу, віку, статі та функціональних можливостей людини. Дотримання техніки безпеки: вивчення абсолютних і відносних показань та протипоказань до застосування засобів реабілітації для запобігання ускладненням. ЗК 04. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 05. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 06. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 09. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків. ЗК 10. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК 11. Здатність працювати в команді. ЗК 12. Навички міжособистісної взаємодії ЗК 13. Здатність діяти на основі етичних міркувань. СК 02. Здатність розпізнавати й інтерпретувати ознаки здоров'я і його змін, хвороби чи інвалідності (оцінка діагноз), обмежень можливості повноцінної життєдіяльності і визначати проблеми пацієнтів при різних захворюваннях та станах. СК 03. Здатність задовольнити потреби пацієнта/клієнта протягом різних періодів усього життя (включаючи процес вмирання) шляхом планування, допомоги і виконання медсестринських втручань, оцінки та корекції індивідуальних планів догляду, створених у співпраці з пацієнтом/клієнтом, особами, що доглядають, членами сім'ї та іншими медичними і соціальними працівниками.
--	---

	СК 05. Здатність ефективно застосовувати сукупність медсестринських навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій для забезпечення догляду на основі холістичного (цілісного) підходу, враховуючи задоволення потреб пацієнта у комфорті, харчуванні, особистій гігієні та здатності особи задовольняти свої щоденні потреби. СК 07. Збереження власного здоров'я фахівця при здійсненні догляду, виконанні маніпуляцій та процедур, при переміщенні і транспортуванні пацієнта/клієнта. СК 08. Профілактична діяльність медичної сестри, направлена на збереження і зміцнення здоров'я, попередження захворювань й інформування та навчання пацієнта та членів його родини. СК 11. Здатність проводити медичну та соціальну реабілітацію з метою відновлення здоров'я населення. СК 13. Здатність виявляти зв'язок клінічних проявів захворювань з результатами додаткових методів дослідження.		
Програмні результати навчання	ПРН 01. Проводити суб'єктивне та об'єктивне обстеження різних органів і систем пацієнта та оцінювати отримані дані. ПРН 02. Проводити діагностику: виявляти та оцінювати проблеми пацієнта. ПРН 03. Планувати медсестринські втручання. ПРН 07. Брати участь у забезпеченні спостереження за здоровим і перехворілим населенням, реабілітації та диспансерного нагляду. ПРН 10. Виконувати найпростіші методи фізіотерапії. ПРН 12. Належно виконувати медичні маніпуляції з метою проведення заходів щодо стабілізації функціонального стану організму. ПРН 16. Здатність до точності при здійсненні взаємозалежних професійних функцій. ПРН 18. Організовувати та проводити навчання пацієнтів та членів їхніх родин з медичних питань. ПРН 19. Проводити медико-гігієнічну пропаганду. ПРН 20. Належно вести відповідну медичну документацію ПРН 21. Володіти українською мовою для розв'язання професійних задач.		
Зміст курсу			
ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНИХ РОБІТ			
№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Лекції	Сам. роб.
1.	Реабілітація: визначення, види ,мета, завдання. Фізична реабілітація засобами фізіотерапії. Електролікування : види струмів та методів електролікування у фізичній реабілітації.	2	

	Установи, що реалізують реабілітаційні програми. Участь медичної сестри в реабілітації пацієнтів різного профілю та віку.		2	
	Принципи та періоди реабілітаційної допомоги.		2	
	Фахівці з реабілітації. Роль кожного з них у наданні реабілітаційних послуг.		2	
	Медична етика та деонтологія у професійній діяльності фізичного терапевта .Модель взаємостосунків “фізичний терапевт -пацієнт”.		2	
	Правила організації роботи реабілітаційних відділень.Техніка безпеки в роботі медичного працівника.		2	
	Окремі методики електрофорезу, діадинамотерапії , ампліпульстерапії, електростимуляції м’язів.		2	
	Флюктуоризація.Інтерференцтерапія.		2	
	Пресотерапія та ударно-хвильова терапія як види реабілітації		2	
2.	Світлолікування.	2		
	Аерозольтерапія.Ультратонотерапія. Лазеротерапія.		3	
	Працетерапія (ерготерапія) як вид активаційної терапії.		2	
	Законодавчо-правова база України в галузі фізичної терапії.		2	
	Посадова інструкція сестри медичної з реабілітації.		1	
3.	Водолікування . Теплолікування.	2		
	Галотерапія.Кліматолікування. Кріотерапія.		3	
	Обливання ,обтирання,укутування. Лікування піском та глиною.		2	
	Загальні поняття санаторно-курортного лікування, види курортів, показання та протипоказання.Санаторно-курортні режими.		2	
4.	Механотерапія в реабілітації: визначення,види,основні цілі,принципи,показання та протипоказання.	2		
	Періоди застосування ЛФК в реабілітаційних програмах.Рухові режими.		2	
	Окремі методики масажу різних частин тіла.		3	
	Організаційні вимоги проведення лікувальної фізичної культури. Принципи складання комплексів ЛФК різних захворювань.		3	
	Поняття реабілітаційного обстеження.Чому реабілітація має бути активною? Що таке функціонування?		2	
	Особливості реабілітації дітей та осіб похилого віку.		2	
	Основи медичного контролю.		3	
	Разом	8	46	

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Тема	Години
01	Основи реабілітації: визначення, види, принципи, етапи, періоди. Правила організації роботи відділень реабілітації.Раціональне використання засобів індивідуального захисту медпрацівників. Фізична реабілітація засобами фізіотерапії: електролікування - струми постійні та імпульсні низької напруги.	4
02	Електролікування: змінні струми високої, ультрависокої,надтонально високої та низької частоти.Лікування ультразвуком.Загальні правила відпуску електролікувальних процедур.	4

03	Світлолікування. Фізіопрофілактика. Аерозольотерапія; використання респіраторів при проведенні аерозоль генеруючих процедур (небулайзер).	4
04	Водолікування. Теплолікування.	4
05	Лікувальна фізична культура: засоби, форми, принципи проведення.	4
06	Лікувальний масаж як складова фізичної реабілітації хворих.	4
07	Фізична терапія захворювань опорно-рухового апарату; в акушерстві та гінекології, захворювань органів дихання.	4
08	Фізична реабілітація пацієнтів неврологічного профілю та при захворюваннях органів травлення та при захворюваннях серцево-судинної системи.	4
09	Особливості складання реабілітаційних програм. Замір практичних навичок.	4
	Разом	36
Пререквізити		анатомія та фізіологія людини, патоморфологія та патофізіологія, внутрішня медицина, педіатрія, хірургія, неврологія.
Кореквізити		внутрішня медицина, педіатрія, хірургія, неврологія, лікувальний масаж.
Постреквізити		клінічні дисципліни, практична підготовка.
Методи навчання		Словесні: лекції – інтерактивні, мультимедійні, з використанням презентацій, відеофрагментів, опитувань, клінічних кейсів. Розповідь – коротка, образна подача матеріалу у форматі живої історії, storytelling. Бесіда / дискусія – діалогова взаємодія з елементами дебатів, опитувань, використанням платформ На Урок, Kahoot. Пояснення – структуроване розкриття понять із візуалізацією (інфографіка, анімація). Практична підготовка: вправи – онлайн-тренажери, симулятори клінічних ситуацій. Клініко-ситуативні завдання / кейси – із використанням електронних пацієнтів. Підготовка до ліцензійного іспиту «ЄДКІ» – онлайн-тести, симулятори, платформи дистанційного навчання. Самостійна робота передбачає опрацювання інформаційних джерел, роботу з цифровими ресурсами, виконання тестових, пошукових і професійно орієнтованих завдань, підготовку схем, таблиць та навчальних повідомлень.
Методи контролю		усне та письмове опитування; тестовий контроль; виконання та захист практичних робіт; демонстрація практичних навичок, розв'язання ситуаційних та клінічно орієнтованих завдань; контроль виконання самостійної роботи; самооцінювання та взаємооцінювання
Види контролю		тематичний та підсумковий контроль відповідно до навчального плану.
Перелік практичних навичок та умінь		
1. Визначати етапи медико-соціальної реабілітації пацієнта. 2. Виконувати етапи медсестринського процесу при конкретному захворюванні.		

3. Оформляти індивідуальну карту пацієнта та відповідну документацію для скерування на комісію по встановленню обмеження функціонування.
4. Скласти комплекс реабілітаційних заходів залежно від профілю, перебігу, періоду захворювання чи травми.
5. Оцінювати стан здоров'я пацієнта для призначення процедур електролікування як реабілітаційного чинника.
6. Ознайомити пацієнта з правилами поведінки у відділенні реабілітації та під час проведення фізіотерапевтичних процедур, занять ЛФК та сеансів масажу.
7. Надавати першу медичну допомогу при ураженні електричним струмом, електрохімічними та світловими опіками.
8. Проводити:
поздовжню гальванізацію хребта;
електрофорез за Вермелем;
електрофорез «труси» та «комір» за методом Щербака;
інтраназальний електрофорез за методом Кассіля -Гращенко).
9. Проводити електрофорез та гальванізацію суглобів, грудної клітки, внутрішніх органів.
10. Підготувати прокладки, розмістити та закріпити електроди для електросну.
11. Провести діадинамотерапію при попереково - крижовому радикуліті, ампліпульстерапію матки та придатків.
12. Проводити дарсонвалізацію обличчя, комірцевої ділянки, тулуба та кінцівок. Обробити електроди перед та після процедури.
13. Проводити УВЧ-терапію суглобів, при трахеїті, тонзиліті, захворюваннях придаткових пазух носа (гаймориті, синуситах), бронхіті, при хронічних запальних захворюваннях органів малого тазу у жінок, пневмонії.
14. Проводити індуктотермію хребта, матки, кінцівок.
15. Проводити ультразвукову терапію при попереково-крижовому радикуліті, артрозі колінного суглоба, ревматоїдному поліартриті дрібних суглобів кистей та стоп, за гінекологічною методикою.
16. Визначати біодозу для проведення ультрафіолетового опромінення.
17. Проводити місцеве та загальне опромінення ультрафіолетовими променями.
18. Проводити опромінення інфрачервоними променями лампою «Солюкс», «Інфраруж» та лампою Мініна.
19. Проводити обстеження пацієнта для визначення показань та протипоказань до гідропатичних процедур, пелоїдотерапії.
20. Проводити обливання, обтирання, загальне вологе укутування, ванни, душі.
21. Проводити лікування грязями, парафіном, озокеритом.
22. Проводити антропометричні вимірювання, функціональні проби та інструментальні дослідження медичного контролю.
23. Скласти комплекси вправ залежно від захворювання та ступеня втрати функціональної здатності.
24. Проводити комплекс лікувальної фізкультури з пацієнтом, оцінювати його реакцію на навантаження.
25. Проводити масаж при різних захворюваннях.
26. Проводити санітарно-освітню роботу в реабілітаційному відділенні та з окремими пацієнтами, їх рідними та близькими.
27. Дотримуватися правил техніки безпеки, охорони праці, протиепідемічного режиму, особистої гігієни під час роботи з апаратурою та відпусканням процедур.

Перелік питань до підсумкового контролю

1. Правила організації роботи відділень реабілітації.
2. Діадинамічні струми, їх характеристика. Загальні правила відпуску процедур.
3. Етапи, періоди, принципи реабілітації.
4. Класифікація водолікувальних процедур. Правила роботи у ванному відділенні.
5. Дарсонвалізація: визначення методу, апарати, електроди, загальні правила відпуску процедур.

6. Основні завдання та розділи медичного контролю.
7. Функціональні обов'язки медсестри на етапах мед реабілітації.
8. Ультратонотерапія. Характеристика методу.
9. Загальні принципи ампліпульстерапії.
10. Гальванізація : визначення, загальні правила відпуску процедур.
11. Визначення курорту, санаторію, їх класифікація; показання і протипоказання.
12. Техніка безпеки при індуктотермії. Методики проведення індуктотермії .
13. Методика загального ультрафіолетового опромінення.
14. Форми і засоби лікувальної фізичної культури.
15. Методики проведення ультразвукової терапії, перевірка роботи випромінювача.
16. Методики місцевого ультрафіолетового опромінення, техніка безпеки .
17. Методики лікування глиною, піском.
18. Законодавчо-правова база України в галузі фізичної терапії.
19. Електросон: визначення методу, фізіологічна дія на організм, правила накладання електродів.
20. Класифікація душів, їх характеристика. Душова кафедра, її характеристика.
21. УВЧ терапія: фізіологічна дія, електроди, методики проведення процедури.
22. Методика лікування носоглотки УФ- опроміненням.
23. Реабілітаційна програма при сколіозі.
24. Основні антропометричні вимірювання та функціональні проби.
25. Франклінізація: загальні правила відпуску процедур.
26. Лазеротерапія: характеристика методу. Техніка безпеки.
27. Методики пелоїдотерапії.Зберігання, регенерація, нагрівання лікувальних грязей..
28. УВЧ індуктотермія з приставкою ЕВС, характеристика методу.
29. Періоди ЛФК в травматології та хірургії.
30. Масаж : види, системи, форми, основні прийоми, методи .
31. Схеми загального ультрафіолетового опромінення. Причини ускладнень.
32. Визначення курорту, санаторію, їх класифікація.
33. СМТ-терапія фізіологічна дія, апаратура, методика, показання та протипоказання.
34. Біодоза : алгоритм визначення, облік біодози та оцінка результатів.
35. Загально- педагогічні принципи ЛФК.
36. Електрофорез: вимоги до гідрофільних прокладок; загальні правила відпуску.
37. Класифікація ванн за складом, температурою, способом прийому.
38. Аерозольотерапія: види інгаляцій, класифікація аерозолів.Протипоказання.
39. Механотерапія: визначення, види, принципи, протипоказання.
40. Методики парафінолікування та озокеритолікування.
41. Мультидисциплінарна реабілітаційна команда: визначення, склад, завдання.
42. Правила масажу, дія на організм. Протипоказання до масажу.
43. Магнітотерапія : загальні правила відпуску процедур.
44. Інфрачервоне опромінення, оснащення, фізіологічна дія, методики.
45. Електродіагностика та електростимуляція. Характеристика методів.
46. Фізіологічна дія інфрачервоного, видимого та ультрафіолетового випромінювання.

Політика курсу

Опанування ОК «Медсестринство у фізичній реабілітації» передбачає систематичну участь здобувача освіти в освітньому процесі, підготовку до практичних занять, своєчасне та самостійне виконання навчальних завдань, дотримання принципів академічної доброчесності, професійної етики та правил безпечної роботи у реабілітаційному відділенні. Особлива увага приділяється формуванню практичних навичок роботи з фізіотерапевтичними апаратами, апаратами для механотерапії, проведенні сеансів лікувального масажу, знання алгоритмів відпуску процедур, дотримання правил техніки безпеки та охорони праці у відділеннях реабілітації. Пропущені заняття та невиконані обов'язкові види робіт опрацьовуються відповідно до встановленого у Коледжі порядку. Використання цифрових ресурсів, віртуальної мікроскопії та інструментів ШІ допускається як допоміжний засіб навчання за умови критичного оцінювання інформації, самостійності виконання завдань та дотримання

академічної доброчесності. Комунікація учасників освітнього процесу ґрунтується на взаємоповазі, відповідальності, партнерстві та професійній етиці.

Політика оцінювання

“2” (незадовільно): знає назви і призначення приладів, пристроїв, демонструє вміння користуватися окремими з них, може алгоритм відпуску процедури лише з допомогою викладача, виконує частину роботи без належного оформлення. Вміє розв'язувати задачі лише за допомогою викладача, плутається в основних визначеннях. Тестовий тематичний контроль проходить на менш як 54 % правильних відповідей.

“3” (задовільно): виконує роботу за зразком (інструкцією) або з допомогою викладача, результат роботи студента дає можливість зробити правильні висновки або їх частину, під час виконання та оформлення роботи допущені помилки. Розв'язує типові прості задачі (за зразком), виявляє здатність обґрунтувати деякі логічні кроки з допомогою викладача. Тестовий тематичний контроль проходить на менш як 55-69 % правильних відповідей.

“4” (добре): самостійно збирає необхідне оснащення до методів фізіотерапії, виконує роботу в повному обсязі з дотриманням необхідної послідовності проведення процедур, але має помилки у створенні комплексів ЛФК, протипоказань до різних методів реабілітації. Вміє самостійно оформлювати медичну документацію згідно чинного законодавства у реабілітації. Самостійно розв'язує типові задачі й виконує вправи з однієї теми, обґрунтовуючи обраний спосіб розв'язку. Тестовий тематичний контроль проходить на менш як 70-89 % правильних відповідей.

“5” (відмінно): виконує всі вимоги, передбачені для попереднього рівня, аналізує та обґрунтовує реабілітаційні програми при різних захворюваннях. Самостійно розв'язує комбіновані типові задачі стандартним або оригінальним способом, розв'язує нестандартні задачі, знаходить усі помилки у задачах. Тестовий тематичний контроль проходить на менш як 90-100 % правильних відповідей.

Критерії оцінювання тестів

Фінальна оцінка за тестові завдання встановлюється на основі відсотка правильних відповідей:

Кількість правильних відповідей в %	Оцінка
90-100%	5
89-70%	4
69-55%	3
<54%	2

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Для екзамену, курсового проекту, практики	Для заліку
90-100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	Не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Інформаційні ресурси

ОСНОВНІ:

Богдановська Н.В., Кальонова І.В. навчальне видання «Університетська книга» 2023 р., «Фізична реабілітація засобами фізіотерапії», 328с.

І.М.Григус “ Основи фізичної реабілітації”, навч. посіб., ОЛДІ плюс, 2022 р. 150 стор.

Самойленко В.Б., Яковенко Н.П. «Медицина» 2018 р., «Медична та соціальна реабілітація», 464 с

А.М.Порада, Порада О.В. «Медицина» 2011 р., «Медико-соціальна реабілітація і медичний контроль», 296 с.

Порада А.М., Солодовник О.В., Прокопчук Н.С. навч. посібник. 2-е вид. «Медицина», 2008 р. «Основи фізичної реабілітації» 248 с.

І.М. Мисула, Л.О. Вакуленко Тернопіль, «Укрмедкнига» 2005 р., «Медична та соціальна реабілітація», 402 с.

М.В. Степашко, Л.В. Сухостат «Медицина» 2006 р., «Масаж і лікувальна фізична культура», 288 с.

Закон України “Про реабілітацію у сфері охорони здоров’я” № 1053-IX від 03.12.2020

Постанова Кабміну України від 03.11.2021 № 1268 “Питання організації реабілітації у сфері охорони здоров’я” та реабілітаційної допомоги на реабілітаційних маршрутах”

ДОДАТКОВІ:

Андрійчук О. Я. навчально-методичний посібник, Луцьк, 2022 р., «Преформовані фізичні чинники у фізичній терапії та ерготерапії», 160 с.

Самойленко В.Б., Яковенко Н.П. «Медицина» 2013 р., «Медична та соціальна реабілітація», 464 с.

Яковенко Н.П., Самойленко В.Б. «Медицина» 2011 р., «Фізіотерапія», 256с

Розглянуто та схвалено на засіданні циклової комісії загальнопрофесійної та

Протокол № 1 від «03» вересня 2026 р.

Голова ЦК _____ / Світлана ШОКОТЬКО /

(підпис)

(прізвище, ім'я)